

DET ØKOLOGISKE RÅD

Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (2. samling)
(Alm. del - bilag 756)
landbrug
(Offentligt)

28. juni 2002

**Til
Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri**

Det Økologiske Råds fremsender hermed til orientering sit brev af 27. juni til fødevareminister Mariann Fischer Boel. I brevet opfordres fødevareministeren til at tage initiativ til en samlet vurdering af gylleseparering, så vi foruden effekterne på naturen og miljøet bl.a. kan få belyst risikoen for udbrud og spredning af sygdomme og konsekvenserne for den fremtidige udvikling af dansk landbrug. På den baggrund kan Folketinget så tage stilling til, om gylleseparering er en bæredygtig teknologi, der skal have en fremtid i Danmark og i givet fald på hvilke betingelser.

Med venlig hilsen

Hans Nielsen
Hans Nielsen

DET ØKOLOGISKE RÅD

27. juni 2002.

Fødevareminister Mariann Fischer Boel
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Holbergsgade 2
1057 København K

Kære Mariann Fischer Boel,

Det Økologiske Råd opfordrer dig hermed kraftigt til at tage initiativ til, at der bliver udarbejdet en samlet vurdering af gylleseparering, så vi bl.a. kan få belyst effekterne på naturen og miljøet, risikoen for udbrud og spredning af husdyrsygdomme og konsekvenserne for den fremtidige udvikling af dansk landbrug. Vi har d.d. sendt en tilsvarende opfordring til miljøminister Hans Christian Schmidt.

På baggrund af en samlet miljøvurdering vil Folketinget så kunne tage stilling til, om gylleseparering er en bæredygtig teknologi, der skal have en fremtid i Danmark og i givet fald på hvilke betingelser.

Miljøvurderingen er vigtig, fordi gylleseparering skaber mulighed for en kraftig forøgelse af husdyrtætheden i de egne af landet, hvor den i forvejen er størst, og fordi den på afgørende vis bryder den sammenhæng, der hidtil har været mellem den enkelte landbrugsejendoms kapacitet med hensyn til foderproduktion og animalsk produktion. En miljøvurdering skal belyse, hvilke konsekvenser gylleseparering kan få for ammoniakforureningen samt for opfyldelsen af målsætningerne for naturen og vandmiljøet i egne med gylleseparering, og for Danmarks muligheder for at opfylde sine forpligtelser i henhold til Vandrammedirektivet og Habitatdirektivet.

Miljøvurderingen bør samtidig omhandle en opgørelse af de samlede samfundsmæssige omkostninger ved gylleseparering i form af øget energiforbrug til behandling af gyllen og til transport af den behandlede gylle til andre egne af landet. Endelig bør miljøvurderingen belyse omkostningerne ved at bryde sammenhængen mellem den enkelte landbrugsejendoms foderproduktion og animalske produktion, og den forøgede risiko for udbrud og spredning af husdyrsygdomme, som den forøgede husdyrtæthed og transporten af husdyrgødning over store afstande vil medføre.

Det første danske anlæg for højteknologisk gylleseparering på Mors viser tydeligt, hvad konsekvenserne kan blive, hvis højteknologisk gylleseparering vinder indpas i dansk landbrug. Den pågældende ejendom har jord, der kan aftage gylle fra 700 søer, men produktionen udvides nu til 2.100 søer. Derved bliver gyllemængden på 25.000 tons/år og husdyrtætheden 3 gange højere, end de nuværende harmonikrav giver mulighed for.

Ejendommens el-forbrug til den højteknologiske gylleseparering vil blive på ca. 1,25 millioner kWh om året, fordi teknologien indebærer, at 90% af gyllen skal opvarmes til ca. 100 grader C.

Ved den højteknologiske gylleseparering adskilles svinegylle i:

- 75% destilleret vand
- 10% humus (fiberfraktion)
- 13% flydende NPK-koncentrat
- 2% flydende N-koncentrat

Fiberfraktionen på ejendommen udgør 2.000 tons om året, hvoraf størstedelen skal transporteres væk fra ejendommen til interesserede købere. Fiberfraktionen kan således i princippet blive transporteret over store afstande med risiko for sygdomsspredning. Fiberfraktionen indeholder ca. 15 kg N, 11 kg P og 3 kg K pr. tons, hvor ubehandlet svinegylle indeholder ca. 5,6 kg N, 1,4 kg P og 3 kg K pr. tons. Da der ikke er bindende med kun retningsgivende normer for tilførsel af fosfor til landbrugsjord, og da de retningsgivende normer for de fleste afgrøder ligger på 20 kg P/år, skal der kun udbringes 2 tons fiberfraktion/ha/år for at dække fosforbehovet mod 20 tons ubehandlet gylle/ha/år. For at forebygge at der sker overgødskning med fosfor må gødningsregnskabet for aftagere af humusfraktionen derfor også omfatte et fosfor-regnskab og analyser af jordens fosforindhold.

Hertil kommer, at langt størstedelen af kvælstofindholdet i fiberfraktionen er organisk bundet, og derfor først frigives i eftersommeren, hvor nedbrydningen af organisk stof i jorden er størst. Det er derfor nødvendigt, at der efter udbringning af fiberfraktionen dyrkes en særlig kvælstofoptagende afgrøde med lang vækstsæson for at minimere risikoen for udvaskning af det frigjorte kvælstof om efteråret.

Det flydende NPK-koncentratet på ejendommen udgør 2.600 tons om året, hvoraf størstedelen skal transporteres væk fra ejendommen til interesserede købere. Koncentratet indeholder 9 kg N, 2 kg P og 20 kg K pr tons. Da der ikke er bindende med kun retningsgivende normer for tilførsel af kalium til landbrugsjord, og da de retningsgivende normer for de fleste afgrøder ligger på 60 kg K/år, skal der kun udbringes 3 tons NPK-koncentrat/ha/år for at dække afgrødernes kaliumbehov mod 20 tons ubehandlet gylle/ha/år. For at forebygge at der sker overgødskning med kalium må gødningsregnskabet for aftagere af NPK-koncentrat derfor også omfatte et kaliumregnskab og analyser af jordens kaliumindhold.

Da gylleseparering således er en ny teknologi, som på en række områder drastisk vil ændre på landbrugets produktionsforhold, vil teknologien også få stor betydning for landbrugets fremtidige forurening. Det er derfor meget vigtigt, at vi får belyst de samlede konsekvenser af den nye teknologi, inden den tages i anvendelse og fremmes i lovgivningen.

Med venlig hilsen

Hans Nielsen
Hans Nielsen

